

Kære kolleger.

Det, som jeg vil sige her, er grundet på de forslag, som Kåre Olsen og Anna Svensson har fremstillet i deres rapport om muligheden af at etablere et engelsksproglig, nordisk arkivvidenskabelig tidskrift, men de konklusioner, som Kåre og Anna er nået frem til, er på mange måder meget interessante.

Jeg vil i det følgende gøre rede for vores holdning her i Island til denslags udgivelse på forsøgsbasis, som John Herstad har foreslået og Kåre Olsen og Anna Svensson har arbejdet på. Jeg vil komme ind på hvilke fordele vi ser ved sådan en udgivelse og hvad vi mener, bør tages til nærmere betragtning i deres forslag.

Transparent 1

Argumenter for en fælles udgivelse

I sådan et tidsskrift vil man formentlig offentliggøre de vigtigste artikler i Norden om arkivspørgsmål. Det er umuligt for dem, der gerne vil følge med, at holde styr på disse artikler, da de bliver offentliggjort i diverse tidsskrifter og bøger og måske i aviserne. Man må ikke glemme de artikler som bliver skrevet på finsk, færøsk og islandsk, som ikke kan læses af andre end dem, der kan sprogene, for slet ikke at nævne artikler, der er skrevet på grønlandsk eller samisk.

Arkivvæsenets grundlæggende struktur i de nordiske lande er af noget ensartet karakter med en fælles oprindelse. Derfor er der et klart behov for, at de mest bemærkelsesværdige artikler, som handler om emner, der er fælles for os alle, samles på ét sted. Ligeledes de artikler der leder tankerne på nye baner og fører til bedre løsninger af problemer og hvordan arkiverne bliver gjort mere tilgængelige og brugervenlige. Er den situation ikke ved at opstå, at behovet for et fælles, fagligt forum er mere påtrængende end nogensinde før?

På den ene side er der ved at ske ændringer i arkivernes forvaltning, som i stigende grad er baseret på tjenester og dermed ekspertise, der købes udefra. For eksempel kan man nævne konserveringen i Rigsarkivet i Danmark. Denne udvikling kan føre til at fagkundskab går tabt, fordi arkiverne har hidtil været centre for arkivvæsenets ekspertise.

På den anden side er mangfoldigheden i personalets uddannelse og opgaver blevet større. Det resulterer i at der opstår forskellige anskuelser som der er behov for at lufte.

Transparent 2

Engelsk ønskværdigt som sprog

De artikler som skrives her i Norden, vedkommer også dem, der beskæftiger sig med arkiver ude i den store verden. Et tidsskrift på engelsk må derfor være det mest hensigtsmæssige medie. Det er vistnok tilfældet at det er besværligt for flere islændinge at læse artikler om fagspecifikke emner, skrevet på de øvrige nordiske sprog, - til trods for den obligatoriske undervisning i dansk. Stor del af finner læser ikke svensk og slet ikke de andre nordiske sprog.

Nordisk Arkivnyt har spillet en ringe rolle på dette område, eftersom det er først og fremmest et nyhedsbrev og oplysninger om arkivarernes publicering af artikler og bøger er begrænsede.

Transparent 3

Udbud af artikler

Jeg fornemmer, at det bliver ikke store besværligheder med at udgive et par numre med materiale, som allerede er udgivet. På den anden side betænker jeg mig om det er muligt at opretholde et tidsskrift af ambition der udkommer to gange om året. Man kan ikke for evighed udgive ældre artikler eller eventuelt slække på ambitionerne og trykke artikler af en begrænset værdi.

I denne sammenhæng har jeg taget hensyn til at nogle steder ser det ud til at foregå markante nedskæringer i de offentlige udgifter. Vi islændinge kender dette godt og arkiverne i Danmark har været stærkt belastede af dette, idet at antal personale i arkiverne er blevet reduceret.

Jeg vil derfor spørge, om arkivinstitutionerne i fremtiden vil blive så økonomisk udsultede, at de kun bliver i stand til at tage sig af de nødvendige opgaver, personalet bliver lænket til sine faste, daglige pligter, således at det, på grund af mangel på ansatte og tidsmangel, ikke har mulighed til at udøve noget som helst forskerarbejde.

Dog kan sådan en udgivelse af et tidsskrift opmuntre til at man skriver artikler, når den mulighed bliver åbnet at de bliver tilgængelige for flere end hidtil muligt.

Transparent 4

Vestnordisk deltagelse

Her i Island har der ikke været grundlag for at udgive et tidsskrift om arkivspørgsmål undtagen et nyhedsbrev, som Foreningen for arkivforvaltning har udgivet. Vores fåtallighed og store antal opgaver har sat visse begrænsninger for os her i Island.

Det er derfor spørgsmål om vi islændinge kan blive aktive deltagere i en denslags udgivelse med hensyn til vores fåtallighed. - Det sidste jeg ville ønske, var en national kvote i udgivelsen. Der må kvaliteten alene råde.

Til gengæld har jeg mine overvejelser med hensyn til os som har deltaget i vestnordisk arkivsamarbejde mellem Færøerne, Grønland og Island. Der må forholdsvis få arkivarer tage hånd om alle områder indenfor arkivering og have overblik over hele den offentlige forvaltningsstruktur for at opfylde brugernes krav, både i selve arkivarbejdet og i den tilhørende forskning. Den kundskab og erfaringer, som opstår i arkiverne hos forholdsvis små samfund, kan være af interesse for de større og burde dermed være et incitament for os til at præsentere, hvordan udfaldet er. Det er nemlig ofte således at de opgaver der virker små, fører til løsninger af større opgaver.

Transparent 5

Redaktion

Under det fjerde afsnit "Egen redaksjonsgruppe med kontakt til Nordisk arkivnyt" foreslås at en redaktion bliver stiftet, på to eller tre personer, hvoraf en er hovedredaktør, og denne redaktion kommer fra samme land og helst samme institution. Dette er forudsætningen for en effektiv redaktion, og er efter min mening meget fornuftigt.

Derefter følger nogle overvejelser om, at redaktørerne af Nordisk Arkivnyt kunne blive forbindelsesled mellem landene og tidsskriftets redaktion, som Kåre Olsen og Anna Svensson regner ikke med at medføre et betydeligt ekstra arbejde. Jeg tror ikke, dette er en god idé. Jeg kunne snarere forestille mig at der i hvert land var en lokalredaktion, som udvalgte artikler, som de mente at hovedredaktionen skulle få til betragtning. Jeg synes det er faktisk ikke mindre ansvar at udpege artikler til betragtning, end at tage den endelige beslutning om valget af det som skal udgives.

Er det ikke for eksempel tvivlsomt at gøre den finske repræsentant i redaktionen for Nordisk Arkivnyt ansvarlig for hvilket finsk materiale bliver offentliggjort i tidsskriftet? Det er højst usandsynligt at tidsskriftets redaktion er i stand til at læse artikler på finsk, som bliver anbefalede til hovedredaktionen uden for Finland.

Derfor må de artikler som er skrevet på finsk, færøsk, grønlandsk, islandsk og samisk oversættes inden de bliver vurderet af hovedredaktionen. Det samme kunne gælde for dansk, norsk og svensk, når det var finnernes tur at varetage hovedredaktionen.

Transparent 6

Redigering og honorarspørgsmål.

Er det derfor ikke nødvendigt at have en lokalredaktion for hvert land?

Denslags lokalredaktioner kunne muligvis anmode forfattere om at skrive artikler fordi de beskæftiger sig med noget som vurderes at være af interesse i den kreds som det planlagte tidsskrift er rettet mod?

Disse lokalredaktioner kunne også opmuntre til at artikler blev skrevet om arkivspørgsmål til tidsskriftet. Det er ofte således at i f.eks. rapporter og betænkninger forekommer interessante oplysninger, som vedkommer arkivarer i det hele taget, men kræver nærmere bearbejdelse og redegørelse for udgivelse i en artikel.

Man regner med at der ikke bliver betalt honorar for artikler der skal offentliggøres i dette tidsskrift. Men kan det ikke forholde sig således, at en artikel som skal være egnet for en ny gruppe læsere, behøver en omarbejdelse, og at forfatteren synes det rimeligt at få betalt for sit arbejde?

Transparent 7

Omkostninger

Dermed opstår følgende spørgsmål: Hvem betaler oversættelsen af artikler, som man ikke optager til offentliggørelse i tidsskriftet? Og endvidere: Hvilke forestillinger har man gjort sig om betaling af omkostninger ved redaktionsarbejdet? Er det meningen at abonnementsafgifter er tilstrækkelige til at dække omkostninger, inklusive løn for den tid som benyttes til at læse og vurdere artikler, redaktionsmøder, skrive uddrag til offentliggørelse på internet, kontakt med oversættere, trykkeri og distributør, eller skal dette oppebæres af det arkiv, hvor redaktionen arbejder? Jeg mener de tal, der er beregnet for "markedsføring" og "administrasjon" ialt tredve tusind n.kr. noget lave, eller mener man med "administrasjon" lønnen til en "administrativ sekretær", som omtales i afsnittet "Produksjon med mest mulig kjøpte tjenester". Jeg tror disse poster bør tages til nærmere betragtning.

Transparent 8

Konklusion

Min konklusion lyder derfor således:

Det er ønskværdigt at en forsøgsudgave bliver påbegyndt med 1 nummer om året. Udgivelsen bliver fortsat indtil det står klart om udbud af materiale til offentliggørelse og antal abonnenter giver anledning til at fortsætte videre.

Dette beror på at de nordiske rigsarkiver vil og kan støtte dette forsøg. Nogen steds må man finde startkapital.

Transparenter.

1.

Argumenter for en fælles udgivelse

1. De vigtigste artikler om arkivspørgsmål i Norden vil blive offentliggjort i et fællesnordisk tidsskrift.
2. Arkivvæsenets grundlag i de nordiske lande er af noget ensartet karakter. En god grund til at samle de vigtigste artikler om de fælles emner på ét sted.
3. Umuligt/svært at følge med udgaven på grund af det store antal tidsskrifter og i nogle tilfælde sprogvanskeligheder.
4. Større behov for et fælles, fagligt forum som følge af ændringer i arkivernes forvaltning med arbejde købt udefra og større mangfoldighed i opgaver og uddannelse af arkivpersonale.

2.

Engelsk ønskværdigt som sprog

De nordiske artikler gør sig gældende internationalt. Engelsk passer bedre til mange islændinge og finner end dansk, norsk og svensk.

3.

Udbud af artikler

Kan det tænkes at arkivernes personale bliver så trængt op i en krog p.g.a. snæver økonomi og fåtallighed, at de bliver ikke i stand til at skrive artikler.

4.

Vestnordisk deltagelse

1. Fåtalighed er en begrænsning og spørgsmålstejn ved aktiv deltagelse.
2. Kvaliteten alene må råde – ikke national kvote.
3. Formidling af erfaringer fra de vestnordiske arkiver, som skal tage hånd om alle områder indenfor arkivering og have overblik over hele den offentlige forvaltningsstruktur.

5.

Redaktion

1. Hovedredaktion bestående af 2-3 personer fra samme land og samme institution.
2. Lokalredaktioner i hvert land, men ikke redaktørerne for Nordisk Arkivnyt.
 1. At udpege artikler indebærer ikke mindre ansvar end den endegyldige udvælgelse.
 2. Tvivlsomt at gøre en enkelt person ansvarlig for valg af artikler, som må oversættes til andet sprog.
3. Artikler oversættes til engelsk efter behov, inden de bliver forelagt hovedredaktionen.

6.

Redigering og honorarspørgsmål.

1. Eventuel bestilling af artikler.

2. Et nyt forum kræver omarbejdelse af artikler.

3. Må det ikke honoreres?

7.

Omkostninger

Er der inddraget tilstrækkelig mange poster i omkostningsberegningen?

1. Oversættelser af artikler der muligvis bliver ikke trykte.
2. Redaktionsomkostninger, f.eks.
 1. Gennemlæsning og vurdering af artikler.
 2. Redaktionsmøder
3. Omkostninger ved udarbejdelse af tekstuddrag.
4. Omkostninger ved kontakt med oversættere, trykkeri og distributør,

8.

Konklusion

Det er ønskværdigt at en forsøgsudgave bliver påbegyndt med 1 nummer om året. Udgivelsen bliver fortsat indtil det står klart om udbud af materiale til offentliggørelse og antal abonnenter giver anledning til at fortsætte videre.

Startkapital må komme fra de nordiske rigsarkiver.